

POL DEHULLU

OMERTA

Gilles strekte zich uit op bed zoals de milde zomer van Oostende zich weldadig uitstreckte tot een flink eind in september. Tussen de houten jaloezieën van het smalle raam zag hij de grasmatten van de hippodroom, omzoomd met witte torenflats waarop de gouden gloed van de opgaande zon fel weerkaatste. Het moest een uur of zeven zijn, want hij was wakker geworden door het vrolijke gekwetter en gefluit van vogels in de tuinen achter de herenhuizen van de belle-époquewijk. Hij bleef nog een kwartiertje snoozen terwijl een zacht briesje over zijn blote lijf streelde. Daarna nam hij een frisse douche, wreef wat gel door zijn halflange haar en zette een kommetje volkoren haverhoutpap in de magnetron, terwijl hij een banaan in stukjes sneed. In de beduimelde weekendkrant las hij hoe politici de verkiezingen hoopten te winnen door de restauratie van het Thermae Palace voor de zoveelste keer aan te kondigen. De miljoenen die hiervoor nodig waren zouden van een publiek-private samenwerking komen, appartementen op de beschermde site dus. Gilles keilde de krant in de papierbak en ging met een kop koffie aan zijn bureau zitten. In zijn elektronische agenda stond één afspraak voor die dag, in Brugge. Het werd stilaan tijd om kleren aan te trekken.

Terwijl het versleten treinstel het station van Brugge stapvoets binnendaverde, vroeg Gilles zich af wat mevrouw Van Robays

met hem wilde bespreken. Aan de telefoon had ze nogal geheimzinnig geklonken. Hij had het afgeleerd om zich zorgen te maken over dingen die misschien konden tegenvallen. Het gesprek kon immers best interessant worden. Bovendien was zijn geboortestad gul voorzien van groene oases en daar wilde hij op deze zomerse dag van genieten. Gilles stak het stationsplein over, sloeg de Begijnenvest in en ging aan het Minnewater rechtdoor om de toeristische drukte te vermijden. Op de vesten was het vrij rustig. Af en toe kwam een wandelaar of jogger voorbij en een lichte bries deed de bomen ruisen. De vroegere omwallingen waren uitgestrekte parken die een buffer vormden tussen de stadskern en de drukke ringlaan.

Voorbij de Gentpoort bereikte Gilles de hangbrug die al twintig jaar te kampen had met technische problemen. Ook nu was ze weer afgesloten voor een grondige revisie. Hij liep verder via de Coupure, waar mensen hun plezierboten aan het schoonmaken waren. Het was ideaal weer om te gaan varen, maar wegens de defecte brug konden ze de kleine jachthaven niet uit. Aan het einde van de Coupure was er een indrukwekkende bouwplaats. Een waardevol stadspaleis dat al decennia stond te verkrotten werd eindelijk gerestaureerd. Hij stak de Predikherenbrug over en bereikte de Langestraat.

De Joost de Damhouderstraat was helemaal gebouwd in neoclassicistische stijl. De gewone burgershuizen hadden een bakstenen gevel, de chiquere herenwoningen waren bepleisterd. Gilles belde aan bij een herenhuis waarvan het stucwerk met glanslak afgewerkt was. De zware voordeur met koperbeslag zoemde open en hij kwam in een schemerige hal terecht, die beschilderd was in faux marbre. Boven een barokke console prijkte een metershoge spiegel met een vergulde lijst. De traphal werd geflankeerd door ionische zuilen en op de sierlijke mahoniehouten trap lag een roodfluwelen looper.

‘Komt u maar naar boven’, riep de gastvrouw bovenaan de trap.

Het contrast met de entreehal kon niet groter zijn. De woonkamer op de eerste verdieping was helderwit geschilderd en gedecoreerd met grote moderne kunstwerken in felle kleuren. Royaal binnenvallend licht gaf aan de ruimte een opgewekte sfeer. Er stond een groot modern bankstel en een vierkante glazen salontafel met stapels boeken. Een sober wandmeubel waarin een flatscreen en een gashaard verwerkt waren liep naadloos door naar de achtergelegen ruimte.

‘Goedemorgen, mevrouw’, zei Gilles, nadat hij bekomen was van alle indrukken die op hem afkwamen. De dame was een zestiger en droeg een sobere zwarte jurk met een abstract zilveren halssnoer.

‘Van harte welkom, meneer Perrier, gaat u toch zitten. Mag ik een aperitiefje inschenken? Gin-tonic van het huis?’

Gilles bleef vol bewondering rondkijken. Op een klein bureau, met een laptop omringd door georganiseerde chaos, trok een detail zijn aandacht. In een mahoniehouten kistje bekleed met witte zijde lag een gouden medaillon, waarop een pentagram gegraveerd stond. Een symbool van occultisme en satanisme, wist Gilles. Dat paste helemaal niet in dit hedendaagse decor. Het had zelfs iets onheilspellends.

Zijn gepieker werd doorbroken toen de gastvrouw binnenkwam met twee glazen gin-tonic. Ze gingen op de bank zitten.

‘Woont u al lang in Brugge?’

‘In dit huis ongeveer tien jaar, we hebben het kort na ons huwelijk gekocht. Ik ben afkomstig uit een Kortrijkse brouwersfamilie, mijn man is opgegroeid in Oostende en had een bedrijf dat granen importeerde, onder meer uit Oekraïne. Voor mij was het een tweede huwelijk, hij was vrijgezel. Jam-

mer genoeg is hij enkele jaren geleden gestorven en nu help ik zijn broer die de zaak voortzet. Dankzij mijn talenkennis kan ik de buitenlandse contacten onderhouden. Maar we missen wel zijn uitzonderlijke neus voor zaken en de schitterende contracten die hij binnenhaalde.'

Gilles nipte aan zijn glas en liet het heerlijk koele drankje even rusten op zijn tong. De smaakbalans was perfect.

'Toen we dit huis kochten was het uitgewoond. We hebben het grondig gerenoveerd. Dit is een rustige buurt, de toeristen blijven hier doorgaans weg. Bovendien heeft Brugge een schitterend aanbod van musea en concerten. Maar echt ingeburgerd raken lukt hier niet. Bruggelingen zijn doorgaans vriendelijk, maar ze houden afstand. Het schijnt dat het beter als je hier minstens een eeuw woont', glimlachte mevrouw Van Robays.

Door het open raam was in de verte het geklingel van de beiaard te horen.

'Het is bijna middag', zei ze. 'Ik heb kabeljauw klaargemaakt met aardappelpuree en zomergroentjes. Wilt u blijven eten?'

Gilles liet zich niet pramen en volgde de gastvrouw. De eikenhouten wand liep door tot in de keuken, die uitgerust was met alle denkbare toestellen. De achterwand bestond helemaal uit glas en gaf toegang tot een terras van roestvrij staal waarop plantenbakken stonden.

'Ik heb mijn eigen moestuin, neemt u gerust een kijkje. Is het goed dat ik een flesje witte wijn openmaak?'

Gilles bewonderde de tuinen in de omgeving en het panorama van de Brugse torens. Zo dicht bij het stadscentrum was het heerlijk wonen. In een kamer aan de achterkant van een van de oude huizen viel het zonlicht rijkelijk binnen. Een jong koppeltje met hippielooks lag op de bank te flikflooien. Gilles sloot de terrasdeur en ging zitten.

‘Een eenvoudig gerecht, heel lekker klaargemaakt,’ zei Gilles goedkeurend, terwijl hij zijn mond schoonveegde met een linnen servet.

‘Dank u wel, wilt u nog wat wijn? Ik ben geen keukenprinses maar ik hou van gezonde en simpele gerechten.’

‘Wat had u willen bespreken?’ vroeg Gilles, terwijl mevrouw Van Robays de glazen nog eens vulde. Ze gingen zitten.

‘Mijn echtgenoot was een uitstekende zakenman, maar geen echte manager. De leiding van de graanhandel liet hij aan mij over. Als jongeman was hij niet erg gemotiveerd om het familiebedrijf voort te zetten, want hij had geschiedenis gestudeerd en wilde liever in het onderwijs gaan. In zijn vrije tijd heeft hij enorm veel gelezen en een groot archief aangelegd. Voornamelijk documenten over zijn geboortestad Oostende en over Brugge. Het was zijn droom om na zijn pensioen het archief te ordenen en een boek te schrijven over een bepaalde persoon die hij zeer intrigerend vond. Maar dan is hij ziek geworden en het werk is blijven liggen. We kunnen straks eens in zijn werkkamer gaan kijken. Alles is onaangeroerd gebleven sinds de dag van zijn overlijden.’

‘Weet u toevallig hoe die intrigerende persoon heet?’ vroeg Gilles.

‘Het is een priester, misschien kent u hem. Niet persoonlijk natuurlijk, hij is al lang dood. Er is in de buurt van de Ezelstraat een plantsoentje naar hem vernoemd.’

‘U bedoelt kapelaan Van Haecke?’ merkte Gilles verwonderd op.

‘Hij is het inderdaad’, antwoordde mevrouw Van Robays. ‘Volgens mijn man waren er al een aantal boeken over hem verschenen, maar sommige zijn gedateerd en andere onnauwkeurig. En dan was er nog een hardnekkig Brugs gerucht: een foto van de kapelaan op een zichtbare plaats in je huis zou codetaal zijn voor mensen die satanisme beoefenen.’

‘Dat kan geen toeval zijn. Jaren geleden kreeg ik van een vriend enkele van die boeken en een ingelijste portretfoto van Lodewijk Van Haecke. Die vriend is ondertussen overleden, maar hij heeft me toen ook verteld over die code van de satanisten. Bij wijze van grap zette ik het portret in mijn werkkamer. Er kwam eens een Brugse historicus op bezoek en die schrok zich een hoedje toen hij de foto zag. Ik ben dus erg geïnteresseerd om meer te weten over deze bijzondere figuur.’

‘Ik wist intuïtief dat ik bij u aan het juiste adres was, meneer Perrier.’

Van het salon op de benedenverdieping was alleen de witmarmeren schouwmantel zichtbaar gebleven. De muren waren zwart geschilderd, maar bijna volledig ingenomen door stevige kerselaren planken. De bibliotheek bevatte duizenden boeken. Aan het hoge plafond hing een imposante hedendaagse lichtarmatuur. Naast de schouw was er een doorgang naar de achtergelegen kamer, met een even groot raam als in de keuken. Het keek uit op een kleine binnenplaats. Ook in de werkkamer waren de wanden gevuld met boeken. Er stond een zeer grote tafel met een computer en een printer.

‘Hier kan de zon niet binnen, maar toch is er veel daglicht. Mijn man bracht hier uren door. Soms kwam hij alleen naar boven om te eten en te slapen.’

‘Het is een magnifiek huis’, zei Gilles vol bewondering. ‘Van zo’n werkplek kan ik alleen maar dromen...’

Mevrouw Van Robays glunderde. ‘Dit huis heeft iets van de grandeur die de brouwerswoning van mijn grootouders ook bezat. Indien u bereid bent me te helpen met het archief van mijn man, dan kan dit uw werkplek worden. Wanneer ik thuis ben, sta ik in voor de catering op de eerste verdieping. Ik leg u even de werking van het alarm uit en bezorg u een

huissleutel. Uiteraard vergoed ik al uw onkosten. Laten we even de praktische afspraken noteren.' Mevrouw Van Robays zette een modieus leesbrilletje op en ging zitten.

Werknemer van het jaar, dat was hij in een hippere sector vast allang geweest. De mensen voor wie hij zorgde, konden jammer genoeg niet voor hem stemmen en hun familie zag hij maar af en toe. Khalid glimlachte, want titels of diploma's zeiden hem niets. Elke morgen was hij als eerste op het werk en hij genoot met volle teugen van de natuur, in elk seizoen. Een felle sneeuwbuï in december was hem even lief als de eerste pinksterbloem ergens in mei. Tien jaar geleden had hij een goedbetaalde baan bij een tuinaannemer geruild voor zijn huidige functie, en dat had hij zich nog geen dag beklagd. Zijn werkplek was dan ook redelijk uniek.

De centrale begraafplaats van Brugge, de oudste van het land, was er gekomen in de Oostenrijkse tijd. Keizer Jozef II wilde komaf maken met de kerkhoven in de steden, want die vormden een bedreiging voor de volksgezondheid. Rijke mensen werden toen in de kerk bijgezet. Vanwege de ontbindingsdampen die tussen de marmeren vloeren uit de grafkelders opstegen, werden deze overledenen 'stinkend rijk' genoemd. Voor wie minder of helemaal geen geld had, was er amper plaats in de tuin rond de kerk, waar de doden, in stro of linnen gewikkeld, ruwweg in een put gesmeten werden en bedekt met een laagje kalk of aarde. Bij stortregen spoelde die bovenlaag weg en staken lichaamsdelen uit de grond. Het krioelde er van insecten en ongedierte en wie in de buurt grondwater oppompte voor huishoudelijk gebruik, werd gegarandeerd ziek. De keizer was een verlicht vorst en hij nam een onverbiddelijk besluit: begraven binnen de stadsmuren werd voortaan verboden.

Khalid was kort na zonsopgang aangekomen. De begraafplaats ging pas over een halfuur open voor de bezoekers. Hij genoot van de rust en de ontwakende natuur. Het zonlicht werd gefilterd door het bladerdak van de indrukwekkende beukendreven en op de met mos begroeide grafmonumenten glinsterden grote spinnenwebben. Deze septemberdag beloofde zomers warm te worden. Hij liet zijn jasje in de locker, een T-shirt zou wel volstaan. Khalid was niet zo groot van gestalte, maar wel breed en sterk. Hij werkte in elk seizoen in de buitenlucht en was nog geen dag ziek geweest. Hij legde zijn materiaal in een kruiwagen en vertrok naar het nieuwe gedeelte van de begraafplaats. Zijn collega's zouden daar even later ook wel opduiken, want er moest een groot gazon gemaaid worden.

Hij volgde de statige dreef tot aan de calvarie en sloeg dan rechts af. Toen hij bij de grote kapel kwam, zag hij in de verte iets dat op een wit zeil leek. Hij besloot een kijkje te gaan nemen. Hij liet zijn kruiwagen op het pad achter en naderde het witte doek, dat een smoezelig dekbed bleek te zijn. Een landloper op de begraafplaats? Hij trok het dekbed weg en schrok. Op een dik tapijt van bijegeharkte bladeren lag een jonge vrouw schijnbaar te slapen. Ze was helemaal naakt en haar hoofd rustte op een kussen. Haar lange vuurrode haren leken verstrengeld met de klimop die tegen een gietijzeren kruis opgroeide. Het opschrift las hij met zijn ogen, maar de tekst drong niet tot hem door. Hij voelde zijn lijf tintelen en kon zijn ogen niet afhouden van het prachtige lichaam van de vrouw, die blijkbaar in een diepe slaap verzonken was. Hij leek wel in een droom beland.

Stipt om acht uur sloeg in een uithoek van de begraafplaats een bosmaaier aan, onmiddellijk gevolgd door een tweede.

Khalid keek versuft om zich heen. Hij kon hier niet blijven staren naar die jongedame. Wat zouden zijn collega's trouwens denken als ze hem hier aantreffen? Dat hij een liefje meegesmokkeld had naar het werk om ermee te vrijen op een graf? Er waren onlangs enkele collega's veroordeeld wegens grafschennis. Hij mocht er niet aan denken dat hij de job van zijn leven zou kwijtraken. Hij haalde een paar keer diep adem. Hij moest iets doen.

De jonge vrouw lag nog altijd vredig te slapen. Khalid legde het dekbed voorzichtig terug en ging een eindje verder bel-len. Zijn chef nam onmiddellijk op. 'Blijf ter plaatse, ik verwittig de hulpdiensten.' Een kwartier later stopte de eerste politiecombi en kort daarna kwam een ambulance de dreef ingereden. Khalids collega's hadden de zwaailichten gezien en staakten hun werk om een kijkje te komen nemen, maar de ploegbaas wees hen streng terecht. Het gras moest gemaaid worden. Ze dropen beteuterd af.

'We krijgen haar niet wakker,' zei een van de ambulanciers, 'vermoedelijk is ze onder invloed.' De spoedarts, een blonde vrouw met een scherpe neus en een prettig gezicht, bevestigde zijn hypothese. 'We gaan mevrouw eens grondig onderzoeken. Hebt u haar identiteitskaart?' vroeg ze aan een politie-inspecteur. 'Momenteel hebben we helemaal niks, dokter. Geen kleren, geen schoenen, geen handtas, enkel een vuile deken. Het is ook een raadsel hoe die vrouw hier gekomen is. Misschien zullen camerabeelden uit de buurt uitsluitsel geven. Als we haar identiteit te weten komen, dan lichten we u direct in.'

'Dat zou ons erg vooruithelpen, want dan kunnen we haar medisch dossier raadplegen. Het zou me niet verbazen als de patiënt een afhankelijkheidsprobleem heeft.'

‘Afhankelijk? Woont dat schoon kind nog bij haar moeder misschien?’ vroeg de ploegbaas.

‘De dokter denkt dat het een drugsverslaafde is’, antwoordde Khalid.

‘Jij weet ook alles, hé’, grijnsde de ploegbaas. ‘En wat een gelukzak ben jij: een blote madam vinden op je werk. Zeg, terwijl je hier alleen met haar was, heb je niet eventjes...?’

‘Ik heb alles gedaan wat toegelaten is in het Gruuthusemuseum’, knipoogde Khalid, terwijl de ambulanciers de vrouw wegbrachten op een brancard.

‘Wat is dat dan?’ vroeg de ploegbaas. ‘Ik ga liever naar de Cercle dan naar Gruuthuse.’

‘Kijken, maar niet aanraken’, zei Khalid met een glimlach. ‘Kom, we gaan gras maaien. En jij gaat vast een haag snoeien?’

‘Waarom zeg je dat?’

‘Ouwe bokken zijn dol op groene blaadjes.’

Het hele voorval kreeg weinig aandacht in de media. Het persbericht dat door het stadsbestuur verspreid werd, vermeldde enkel dat er op de centrale begraafplaats een verwarde vrouw van ongeveer dertig jaar was aangetroffen, die na een screening op de spoeddienst overgebracht was naar het psychiatrisch ziekenhuis in Sint-Michiels. De vrouw was ondertussen bij bewustzijn maar kon zich moeilijk verstaanbaar maken. Haar advocaat vroeg om haar verder met rust te laten, ‘gezien de kwetsbare gezondheidstoestand van het slachtoffer’. Waarvan de vrouw dan wel slachtoffer mocht zijn, en wie haar zo’n dure advocaat bezorgd had, bleef een groot raadsel. In politiekringen werd vernomen dat de deken waarin de vrouw gevonden was, sporen bevatte van drugs, alcoholische dranken en... confituur. Aangezien regionale redacties nog amper middelen hadden voor diepgravende journalistiek, was

een beknopte vermelding op de nieuwssite en een kolommetje in de krant voldoende om dit voorval als afgedaan te beschouwen. Dat was echter buiten mevrouw Van Robays gerekend.

Ze vouwde haar krant dicht en zette haar elektrische fiets buiten. In het fietsmandje legde ze een vers bloemstuk, want ze ging zoals elke week het graf van haar man verzorgen. Het was iets warmer dan de vorige dagen, dus ideaal weer om te fietsen. Ze sloeg de Molenmeers in en kwam via de Predikherenrei en de Schaarstraat bij de Magdalenakerk, waarna ze via de Gentpoort de ring overstak. Tien minuten later stalde ze haar fiets bij de ingangspoort van de centrale begraafplaats. Haar man lag begraven in het nieuwe gedeelte van het uitgestrekte domein en ze hield ervan om rustig daarheen te wandelen tussen de statige monumenten en de eeuwenoude beuken. Zijn graf was afgewerkt met cortenstaal waaruit sierlijke kalligrafische letters gesneden waren. Ze nam het verwelkte bloemstuk weg, zette het nieuwe in de plaats en sloot haar ogen. In haar verbeelding zag ze beelden van vroeger, hoorde ze flarden van gesprekken en voelde ze de warme gloed van de mooie tijd die ze samen hadden doorgebracht. Ze zuchtte diep en pinkte een traan weg. Elke keer dat ze hier kwam was er die weemoed en dat snijdende gemis. Maar telkens ging ze ook met nieuwe energie naar huis. Haar man zou niet gewild hebben dat ze zou blijven hangen in treurnis om wat voorbij was. Ze keerde zich om en liep met gezwinde tred naar de uitgang.

Ter hoogte van de grote kapel was een jongeman aan het werk. Mevrouw Van Robays sprak hem aan.

‘Kunt u me helpen? Kan ik dit verwelkte bloemstuk ergens kwijt?’

‘Geef u het maar aan mij, mevrouw, dan zorg ik wel dat het bij het compost belandt.’

‘Dat is heel vriendelijk van u. Dit is echt een prachtige begraafplaats en ze ligt er piekfijn bij.’

‘Complimenten van bezoekers worden erg gewaardeerd’, zei de jongeman fier. ‘We doen erg ons best om dit grote domein zo goed mogelijk te onderhouden. Het is een plezier om buiten te werken en bovendien erg gezond.’

‘Het is aan jou te zien dat je werk je gelukkig maakt. Er mogen meer zulke jonge mensen zijn!’

De groenarbeider glunderde, rechte zijn rug en maakte aanstalten om verder te werken.

‘Vanmorgen las ik in de krant over dat incident. Wees gerust, ik ben niet van de politie en ook niet van de pers. Maar het heeft me persoonlijk aangegrepen, omdat ik ook iemand ken met een drugsproblematiek’, vertelde mevrouw Van Robays.

‘Het spijt me, maar ik mag daar niets over zeggen. Voor informatie hierover moet u bij het stadsbestuur zijn.’

‘Hoe is je naam?’

‘Khalid.’

‘Wat een prachtige naam voor een prachtige man! Ik begriep dat je niks kunt zeggen, maar misschien kun je me de plaats aanwijzen waar de vrouw gevonden werd?’

Khalid was gecharmeerd door de dame. Zijn collega’s waren niet in de buurt, de ploegbaas had een dagje vrij en bovendien lag het graf dicht bij de plaats waar ze stonden. Misschien had die vrouw wel een dochter verloren aan een overdosis? Hij zag elke dag rouwende mensen en wist dat een klein gebaar soms het verschil kon maken. Hij gaf een teken dat ze hem mocht volgen en wees even verderop een zwart geschilderd ijzeren kruis aan, begroeid met klimop.

‘Nu moet ik dringend verder werken’, zei Khalid verontschuldigend.

‘Hartelijk dank voor de medewerking’, antwoordde ze met een knipoog.

Hij liep op wolkjes terug naar zijn kruiwagen.

© 2025 Manteau / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen
en Pol Dehullu

Vertegenwoordiging in Nederland:
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Eerste druk september 2025

Omslagontwerp: Herman Houbrechts
Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of
gereproduceerd voor het trainen van kunstmatige-intelligentietechnolo-
gieën of -systemen. Dit werk mag niet gebruikt worden voor tekst-
en datamining (artikel 4, lid 3 Richtlijn (EU) 2019/790).

ISBN 978 90 223 4100 1
D/2025/0034/320
NUR 300